

Handleiding Les 1

Vooraf

Deze les sluit aan bij het Nieuwsbegriponderwerp Donorweek. Deze schrijfles is de derde waarin leerlingen oefenen in het genre *beschrijven*. Het is een *oefenles* waarin de leerlingen oefenen hoe je een beschrijvende tekst maakt met de schrijfstrategie BEVERS (**B**ekijken, **V**ergelijken, **S**chema maken).

De schrijfoopdracht dient om de leerlingen zich hun gedachten te laten vormen over de betekenis van donors voor kinderen die ziek zijn. Door portretten te maken van (fictieve) kinderen die op een donor wachten, kunnen ze na de schrijflessen wellicht beter beoordelen of ze zelf wel of geen donor zouden willen zijn.

Schrijftaak: De oefenles bestaat uit twee lessen. In les 1 doet u de BEVERS-strategie voor door hardopdenken, oefenen de leerlingen met de stappen van deze strategie en schrijven ze het eerste deel van de persoonsbeschrijving (voor de transplantatie). In les 2 schrijven de leerlingen bij de persoonsbeschrijving van hun schrijfmaatje het tweede deel van de persoonsbeschrijving (na de transplantatie).

Vorbereiding

- Lees vooraf beide lessen door. Besteed bij les 1 extra aandacht aan het modellen (de hardopdenkttekst). Let op: het gaat erom dat duidelijk wordt hoe het leven van iemand is die op een orgaan moet wachten (het voorbeeld van Emma is een middel om te komen tot een algemener beeld).
- Zet het Jeugdjournaalfilmpje klaar op www.nieuwsbegrip.nl. Als u met uw leerlingen dit filmpje al uitgebreid bekeken heeft, hoeft u het niet per se nog eens te bekijken.
- Zet het YouTube filmpje vast klaar voor opdracht 3:
<http://www.youtube.com/watch?v=eGdFS6-jDbI> (kijk tot 3 minuten).

Materiaal

- Voor de leerlingen de opdrachten van les 1 (blz. 1 t/m 3).
- Aparte schrijfblaadjes bij opdracht 6.

OPDRACHT 1 **Waarom ga je schrijven: het Jeugdjournaalfilmpje bekijken**

1. Bekijk met de leerlingen het Nieuwsbegripfilmpje van het Jeugdjournaal. Geef de leerlingen de opdracht goed te letten op wat Emma vertelt over haar donorhart.
2. Laat de leerlingen de vragen maken (ze noteren de organen waar het om gaat in het filmpje: hart, longen, lever en nieren).

OPDRACHT 2 **Wat voor tekst schrijf je: een persoonsbeschrijving over iemand voor en na een transplantatie**

Leg uit dat de leerlingen gaan oefenen met de BEVERS-strategie. Schrijf deze op het bord. Weten de leerlingen nog waar BEVERS voor staat? (**B**ekijken, **V**ergelijken, **S**chema)

1. Vertel de leerlingen welk eindproduct u voor ogen hebt met de persoonsbeschrijvingen. Bijvoorbeeld een poster, waslijn of een boekje met alle portretten van personen voor en na de transplantatie.
2. Vertel dat u nog een keer voordoet hoe je met de BEVERS-strategie een persoonsbeschrijving kunt maken. Kinderen leren er veel van als ze zien hoe iemand denkt als hij een tekst schrijft. Gebruik de tekst hieronder; wat *cursief* is spreekt u uit. Wat **vet** is of in een kader staat, zet u op het bord.

Zeg hardop wat u gaat doen.

*Ik heb in het filmpje gezien en gehoord wat het voor dat meisje Emma betekent om een donorhart te hebben. Ik ga twee beschrijvingen maken, hoe het is om ziek te zijn, dus **voor** de transplantatie en hoe het is om een te leven met een donorhart, **na** de transplantatie. Ik neem Emma als voorbeeld. Wat zij vertelt gebruik ik om te bedenken wat er allemaal in zo'n beschrijving moet staan. Ik gebruik hierbij de BEVERS-strategie.*

Bekijken

*Eerst bekijk ik wat het betekent om last van je hart te hebben. Dat kan ik doen door nog een keer goed naar het verhaal van Emma te luisteren. Ze vertelt hoe het was om ziek te zijn, hoe de operatie ging en hoe het nu met haar gaat. (Schrijf **Bekijken** op het bord.) Haar oude hart was heel groot. Het pompte niet genoeg bloed rond. Daardoor kon ze heel weinig doen. Na alles wat ze deed moest ze rusten. Dat was dus voor de operatie.*

Vergelijken

*Ik ga vergelijken hoe het was voor de transplantatie met hoe het is nadat ze het hart van een donor heeft gekregen. (Schrijf **Vergelijken** op het bord.)*

In het filmpje heb ik gehoord dat Emma nu veel blijer is. Elke dag gaat het een stukje beter. Ze kan nu elke dag op de fiets naar school. Net als andere gezonde kinderen. Ik kan nog wel meer bedenken als ik de situatie van Emma vergelijk met wat een gezond kind kan.

Door de situatie van Emma te vergelijken met de situatie van een gezond kind, kom ik op nog meer ideeën die ik kan gebruiken bij mijn beschrijving van voor de transplantatie.

Schema

(Zet het lege schema op het bord. Vul eerst de eerste twee kolommen in.)

Wie: Emma		
Welk orgaan: hart		
Voor de transplantatie	Na de transplantatie	Categorie
<ul style="list-style-type: none"> - Groot hart - Pompt niet genoeg bloed 		Werking van het orgaan

<ul style="list-style-type: none"> - Dingen niet volhouden, - 2 uurtjes per dag naar school - Weinig doen - Na alles rusten 	Op de fiets naar school	Wat kun je?
	Blijer	Hoe voel je je?

Als we kijken naar het schema, dan zie je dat Emma na de transplantatie blijer is. Dat betekent dat we bij de beschrijving van Emma voor de operatie daar ook wel iets over kunnen vertellen.

Ik denk dat ze er misschien ook anders uitzag toen ze ziek was. Dus iets over uiterlijk moet er ook in. Je ziet er waarschijnlijk anders uit als je ziek bent. Bijvoorbeeld heel bleek. En na de operatie heb je waarschijnlijk mee kleur op je wangen.

Zo zie je dat je door het maken van een schema op nieuwe ideeën komt om je beschrijving nog duidelijker te maken. Met het schema kan ik straks een beschrijving maken van iemand voor een harttransplantatie en na de transplantatie.

OPDRACHT 3 **Bekijken (BE): bekijk het filmpje en verzamel informatie**

Bij deze opdracht bekijkt u met de leerlingen een filmpje over de werking van de verschillende organen. Dit dient als achtergrondinformatie. Naar aanleiding van dit filmpje kiezen de leerlingen een orgaan.

1. Laat het filmpje via de volgende link op het digibord zien:
<http://www.youtube.com/watch?v=eGdFS6-jDbI> (kijk tot 3 minuten).
2. Daarna kiezen de leerlingen een orgaan uit en maken hierbij een woordenweb.
3. De leerlingen bedenken vervolgens een (fictieve) persoon die wacht op een donor met het desbetreffende orgaan. Daar gaan zij een beschrijving van maken.

OPDRACHT 4 **Vergelijk (VER): wat is er anders in vergelijking met een gezond iemand**

Laat de leerlingen concrete voorbeelden of uitwerkingen bedenken van hoe je je voelt, of wat je kunt doen als de transplantatie nog niet heeft plaatsgevonden (voor) en als de transplantatie wel heeft plaatsgevonden (na). De leerlingen schrijven dat in trefwoorden op in het kader.

OPDRACHT 5 **Een schema maken (S): de informatie in een schema zetten**

De leerlingen vullen het schema in voor de persoon en het orgaan dat ze hebben gekozen.

OPDRACHT 6 **Je persoonsbeschrijving voor de transplantatie maken**

De leerlingen schrijven het eerste deel van de persoonsbeschrijving op een half tot maximaal één A4.

Afronding

Rond de les af met het maken van afspraken over het bewaren van de teksten. Vertel de leerlingen dat ze in de volgende les de beschrijving van hun schrijfmaatje gaan lezen en dan deel 2 van de persoonsbeschrijving maken.

Let op: ze beschrijven dan de situatie na de transplantatie bij de persoon van hun schrijfmaatje.

Handleiding Les 2

Vooraf

- Maak duo's van twee *schrijfmaatjes*.
- Houd er rekening mee dat u tijdens deze les alle geschreven teksten verzamelt. Wanneer leerlingen op de computer werken kan het printen even tijd kosten.

Materiaal

- Voor iedere leerling de opdrachten van les 2 op blz. 4.
- Aparte schrijfblaadjes bij opdracht 8.
- De beschrijvingen van de leerlingen uit les 1.

OPDRACHT 7

Reageren: de persoonsbeschrijving van je schrijfmaatje lezen

1. De leerlingen lezen de persoonsbeschrijving van hun schrijfmaatje.
2. Vertel de leerlingen dat ze nu een beschrijving gaan maken van na de transplantatie, bij de persoonsbeschrijving van de andere leerling.
De leerlingen wisselen hun schema's (opdracht 5) uit zodat de schrijfmaatjes dit kunnen gebruiken. Ze bespreken met elkaar welke informatie ze nog nodig hebben om verder te gaan met de persoonsbeschrijving van na de transplantatie.

OPDRACHT 8

De persoonsbeschrijving na de transplantatie maken

Laat de leerlingen op een apart vel papier de persoonsbeschrijving na de transplantatie maken. Ze maken gebruik van het schema van hun schrijfmaatje van opdracht 5.

OPDRACHT 9

Uitwisselen: de persoonsbeschrijving van je schrijfmaatje lezen

1. De leerlingen lezen nu elkaars persoonsbeschrijving na de transplantatie. Ze bespreken met elkaar of het geworden is zoals ze het zelf hadden bedacht of juist (verrassend) anders.
2. **Optioneel:** Als u het gevoel hebt dat de leerlingen hun beschrijving nog willen opknappen of uitbreiden, dan kunt u hen hiervoor de gelegenheid geven.
3. De leerlingen maken de beschrijvingen voor en na de transplantatie aan elkaar vast. Laat de leerlingen eventueel een tekening maken bij de persoonsbeschrijving (of een foto op internet zoeken).

OPDRACHT 10 Terugkijken op de lessen

Bespreek:

- Was de BEVERS-strategie handig bij het maken van een persoonsbeschrijving? Zijn de leerlingen tevreden over de beschrijvingen?
- Vraag de leerlingen of ze door deze schrijfopdracht nu meer te weten zijn gekomen over donortransplantaties.

Afronding

Verzamel de portretten voor en na de transplantatie bij elkaar aan de muur of maak er een boekje van. Laat de leerlingen de opdrachten en (een kopie van) hun werk opbergen in hun map. Geef de leerlingen een compliment voor hun inzet.

Rubrics

Samenhang	4	3	2	1
1. Hoe goed loopt de beschrijving?	De beschrijving is duidelijk opgebouwd. De elementen die bij elkaar horen, staan bij elkaar.	De beschrijving is best duidelijk opgebouwd. De elementen die bij elkaar horen, staan meestal bij elkaar, een enkele keer niet.	De beschrijving is wat moeilijk te volgen. De elementen staan niet altijd goed bij elkaar.	De beschrijving is een ongeordende serie van elementen. Het is amper te volgen.

Formulering	4	3	2	1
2. Zijn de zinnen goed geformuleerd?	Alleen sporadische zwakke of foute formuleringen	Minstens driekwart van de zinnen goed geformuleerd.	Minstens de helft van de zinnen goed geformuleerd	Een enkele goed geformuleerde zin.

Woordkeus	4	3	2	1
3. Bevat de beschrijving goed gekozen woorden?	Raak beschreven met de juiste woorden.	Veel goed gekozen woorden.	Redelijk wat goed gekozen woorden.	Een enkel goed gekozen woord.

Naar verwachting scoren Nieuwsbegrip A-leerlingen in 1 en 2 en Nieuwsbegrip B-leerlingen in 3 en 4.